

Søknad om endring av anleggskonsesjon

Vedrørende pågående sak i Gravdalen

NVE-ref. 200703928

1. Endring av anleggskonsesjon

Østfold Energi søker med hjemmel i *energiloven §3-1* om endring av eksisterende anleggskonsesjon, **NVE-ref. 200703928**. Dette gjøres etter dialog med Forsvarsbygg og etter §9-undersøkelser utført av Vestland fylkeskommune.

Østfold Energi søker om følgende konsesjonsendringer:

- Endring av luft- og jordkabeltrasé i Øyridalen, mellom M11 og demoleringsanlegget, og innsetting av ett nytt mastepunkt M11a.
- Endring av jordkabeltrasé ved Mo, mellom M80 og Moane.

1.1 Endring av luft- og jordkabeltrasé mellom M11 og demoleringsanlegget i Øyridalen

Fra M11 til ca. 300 meter før demoleringsanlegget søker Østfold Energi om å endre konsesjonsgitt linje- og jordkabeltrasé.

Fra M11 strekkes 66 kV linjen videre til vestsiden av Nilva, hvor det etableres et nytt mastepunkt, M11a. Se figur 1-1. Fra M11a legges det jordkabeltraseen langs vestsiden av Nilva, frem til ca. 300 meter før sprengingsgropen, hvor jordkabelen legges i trekkør gjennom Nilva.

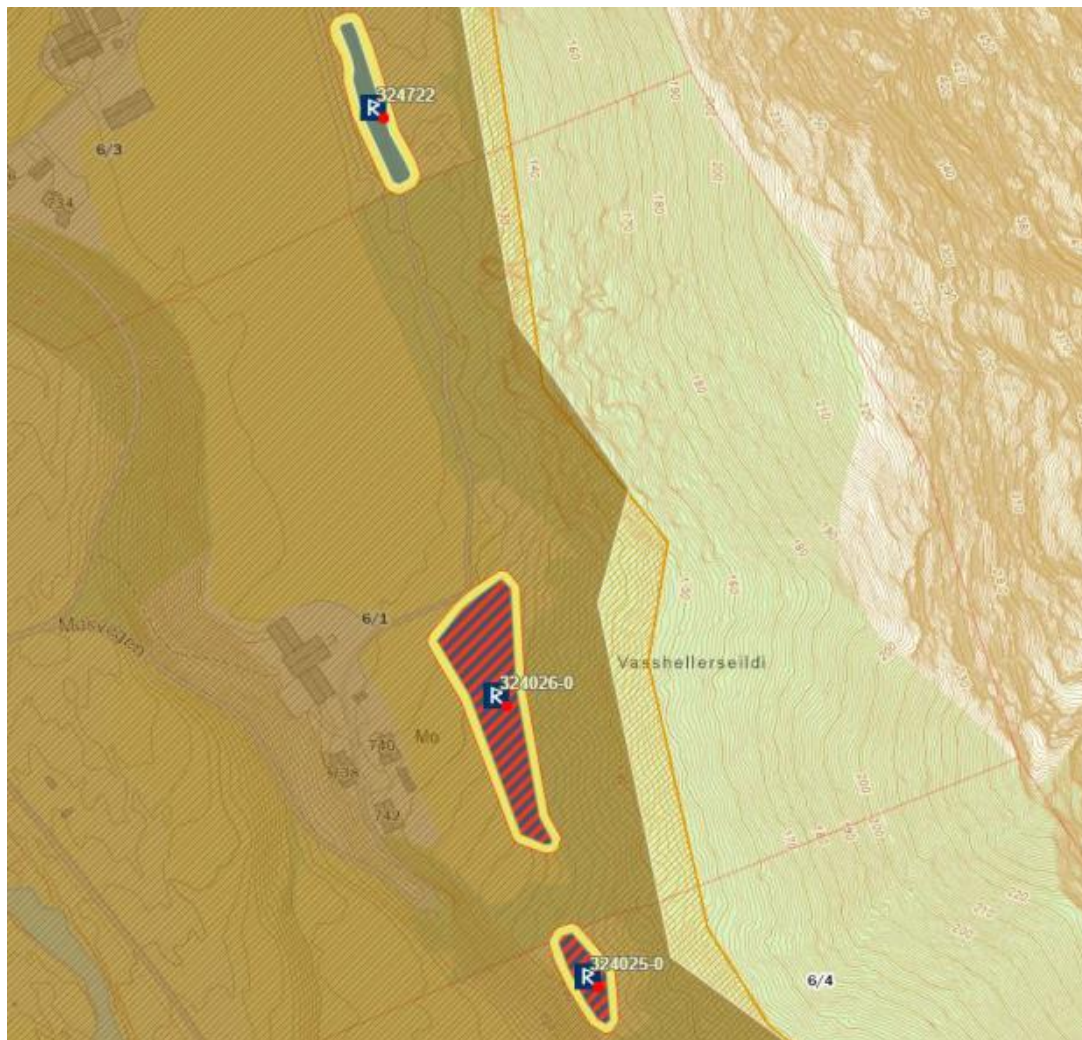

Figur 1-1: Konsesjonsgitt jordkabeltrasé til venstre og endret luft- og jordkabeltrasé mellom M11 og demoleringsanlegget til høyre.

Bakgrunnen for at Østfold Energi ønsker å flytte jordkabeltraseen til andre siden av Nilva er flere befaringer i Øyridalen med både Forsvarsbygg og entreprenør. Den nye traseen ivaretar aktivitetene i demoleringsanlegget på en bedre måte, samtidig som den også ivaretar sikkerhet for utførende entreprenør i et skredutsatt område, og gir enklere tilgang for graving og tilrettelegging av jordkabelgrøft.

1.2 Endring av jordkabeltrasé mellom M80 og Moane

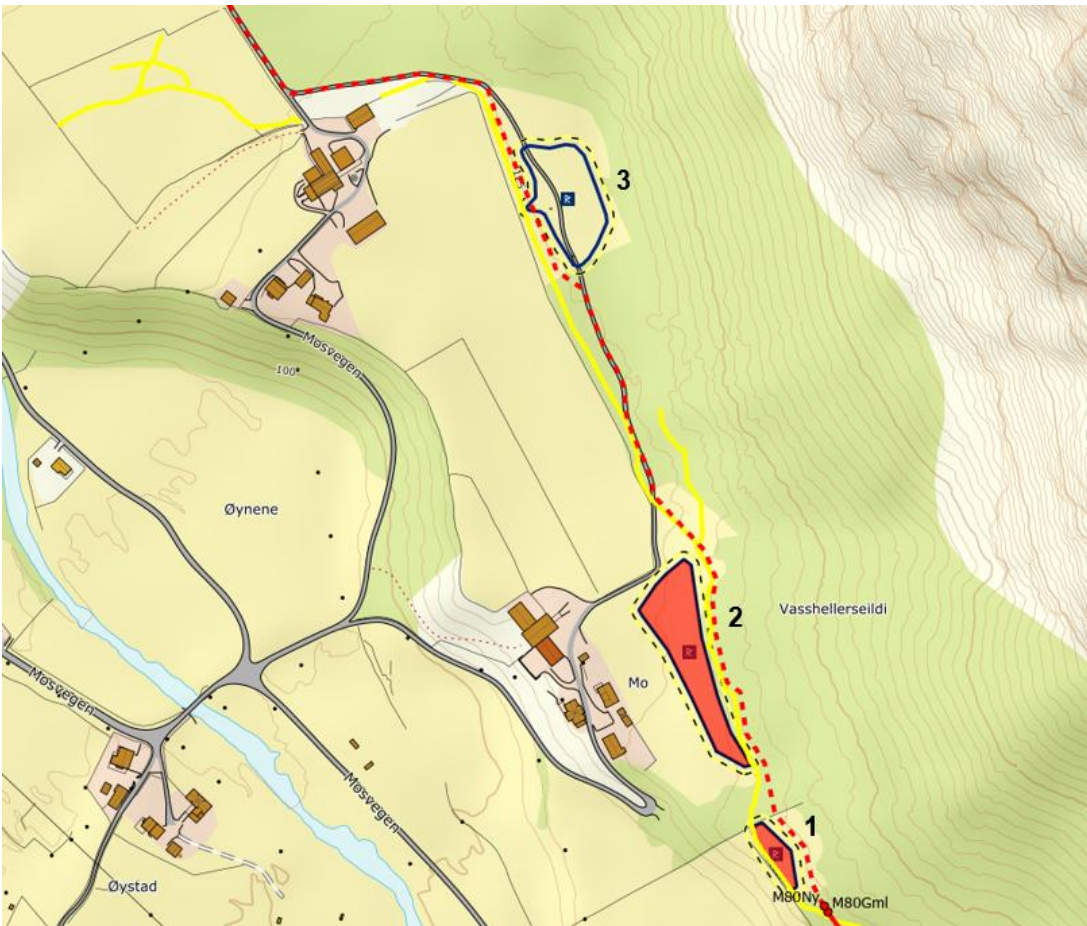
I oktober/november 2024 gjennomførte Vestland fylkeskommune arkeologiske registreringer på den siste delen av traseen mellom M80 og inn til Stuvane kraftverk. De registrerte 4 nye lokaliteter med automatisk fredede kulturminner, samt ei vatningsveite fra nyere tid (vedlegg 2). Den konsesjonsgitte jordkabeltraseen gikk gjennom sikringssonen til tre av kulturminnene. Se figur 1-2.

Figur 1-2: Vestland fylkeskommune registrerte tre kulturminner mellom M80 og Moane i oktober/november 2024, hvor konsesjonsgitt trasé går gjennom sikringssonen til alle tre (Kilde: vedlegg 2).

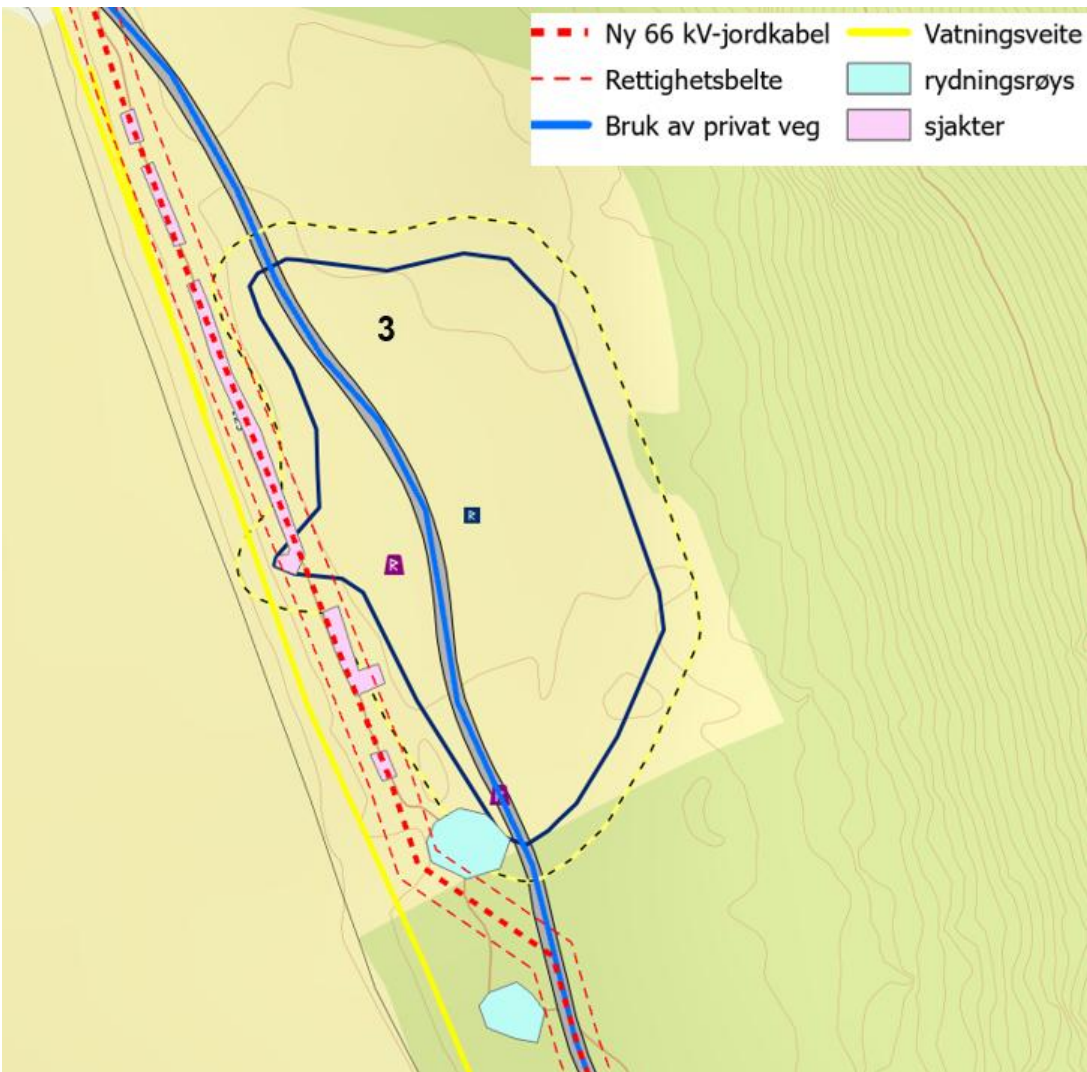
På bakgrunn av dette justerte Østfold Energi jordkabeltraseen i samarbeid med Vestland fylkeskommune, slik at den ikke skulle berøre disse kulturminnene.

Ved kulturminne ID 324025-0 og ID 324026-0 ble jordkabeltraseen justert noen meter mot vest, slik at den kommer helt utenom sikringssonene. Ved kulturminne ID 324722 var det vanskelig å legge jordkabeltraseen helt utenom, og Vestland fylkeskommune foretok derfor flere utgravninger rundt lokaliteten. Se figur 1-3.

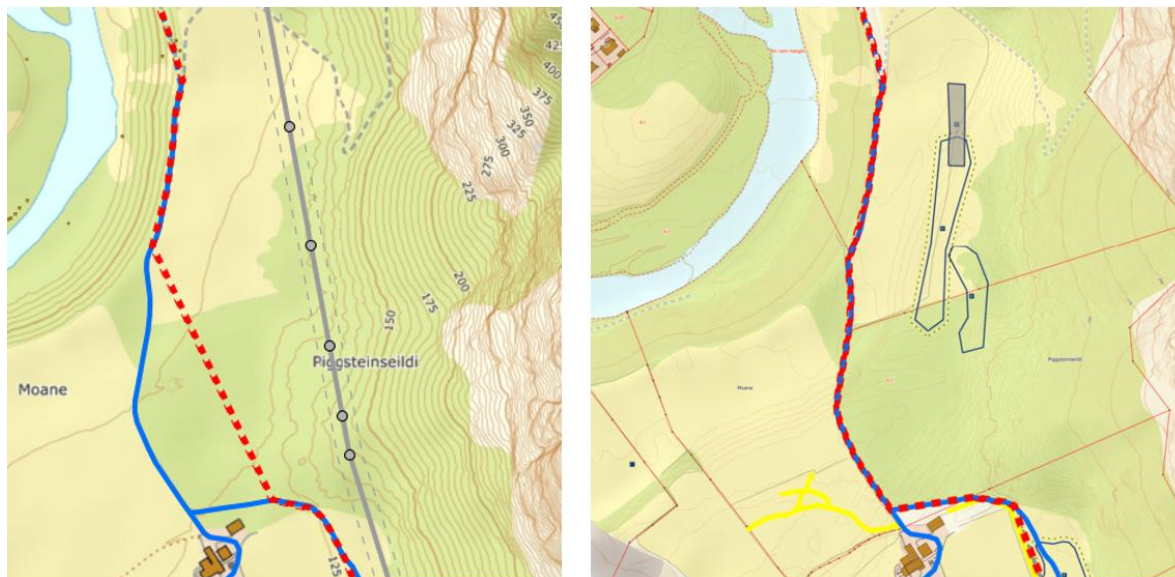
Figur 1-3: Justert jordkabeltrasé utenom kulturminne 1 og 2, og innenfor sikringssonen til kulturminne 3.

Østfold Energi søkte i januar 2025 kulturmyndighetene om dispensasjon for inngrep i sikringssonen til kulturminne 3 (ID 324722). Søknaden ble innvilget 19.02.2025 (vedlegg 3). Se figur 1-4.

Figur 1-4: Godkjent jordkabelgrøft gjennom sikringssonen til kulturminne ID 324722

På bakgrunn av KU-rapporten om rødlistede arter på trestammer og steinblokker i hagemark ved Moane, søker Østfold Energi om å legge jordkabelen i veien forbi denne naturtypen. Se figur 1-5.

Figur 1-5: Konsesjonsgitt jordkabeltrasé gjennom hagemark ved Moane til venstre og endret jordkabeltrasé langs veien til høyre.

2. Forhåndsuttalelser

I Øyridalen har Østfold Energi justert traseen i dialog med Forsvarsbygg, og ved Mo er traseen justert i dialog med grunneierne og Vestland fylkeskommune.

Vestland fylkeskommune uttaler at det ifølge deres arkiv ikke er kjente automatisk fredede kulturminner eller SEFRAC registrerte bygninger i nærheten av den nå omsøkte jordkabeltraseen mellom M11a og demoleringsanlegget (vedlegg 4). Potensiale for funn er vurdert som lav. De ber om at det blir tatt mest mulig hensyn til stien i området og eventuelle andre kulturlandskapstrekk.

Statsforvalter i Vestland uttaler at å legge jordkabelen på vestsiden av Nilva i Øyridalen, forhåpentligvis betyr at det blir færre varige spor i terrenget (vedlegg 5). De skriver at det bør vurderes om elvekryssingen også i sør kan skje med jordkabel, i stedet for å krysse elva med nytt luftspenn fram til M11a, da kryssing med luftledning vil utgjøre en kollisjonsrisiko for fugler.

Ved Mo mener Statsforvalter at det er uheldig at jordkabelen blir flyttet inn i skogen, da den kommer inn i verdifull skog, og deres erfaringer med nedgraving av jordkabel i skog er entydig negative. De understreker at det er svært viktig at entreprenør får klar instruks om å begrense skade av gravemaskinkjøringen, og at dette følges opp i anleggsfasen. De ser det som positivt at jordkabeltraseen er justert utenom hagemark ved Moane.

3. Virkninger for miljø og samfunn

Østfold Energi omsøker de nye trasealternativene, for å tilpasse seg et oppdatert kunnskapsgrunnlag om automatisk fredete kulturminner, naturmangfold, sikkerhet for utførende entreprenør og tilpasninger til Forsvarsbygg sine aktiviteter i demoleringsanlegget.

3.1 Arealbehov

I Øyridalen utgjør spennet mellom M11 og M11a ca. 110 meter, mens ny jordkabeltrasé blir ca. 100 meter kortere enn konsesjonsgitt jordkabeltrasé.

Ved Mo flyttes M80 ca. 5 meter lenger nord, og jordkabeltraseen blir ca. 250 meter lengre enn konsesjonsgitt jordkabeltrasé. Totalt arealbehov blir ca. 5 daa ekstra, som vist i tabell 1-3.

Tabell 3-1: Endring av permanent arealbehov Gravdalen–Stuvane

Anleggsdel	Arealbeslag			
	Konsesjonsgitte traseer		Omsøkte traseer	
Linjetrasé	26 x 8,9 km	231,4 daa	26 m x km (8,9+0,15)	235,3 daa
Kabeltrasé	6 m x 4,0 km	24,0 daa	6,0 m x (4,0+0,15) km	24,9 daa
Totalt		255,4 daa		260,2 daa

3.2 Samfunnsøkonomisk vurdering (kostnad)

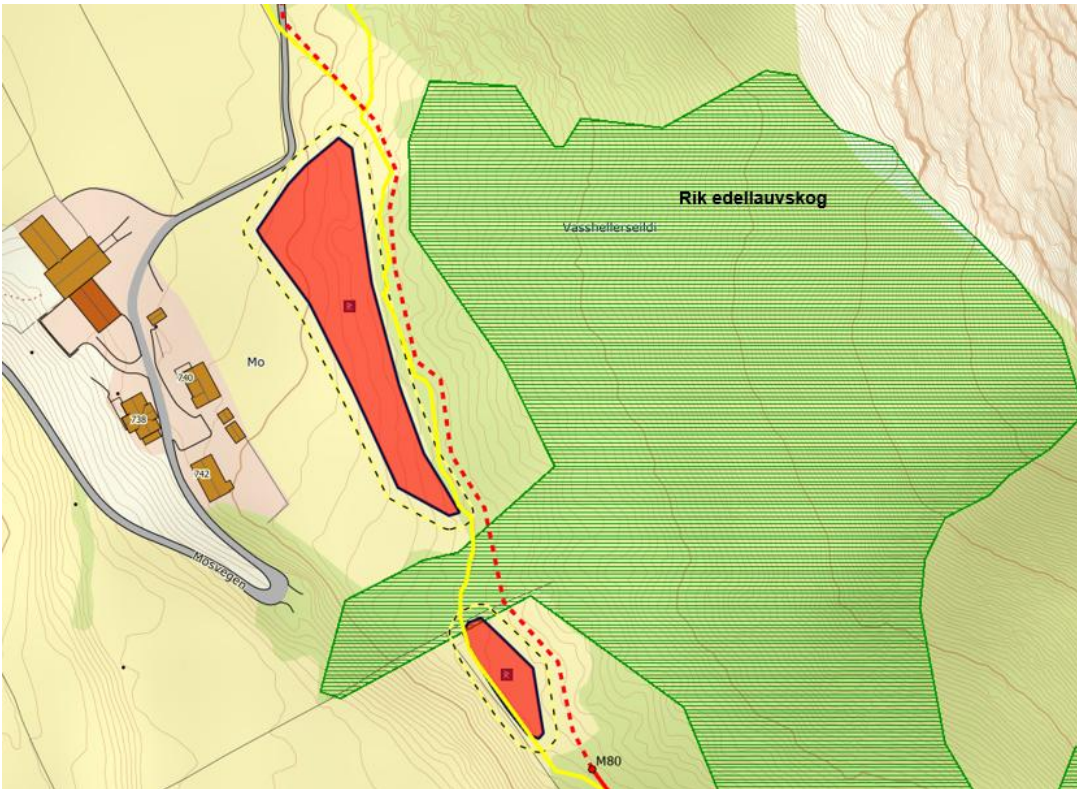
Siden dette er ei rein produksjonslinje, vil endrede kostnader belastes tiltakshaver og ikke kunder. Østfold Energi tar på seg de ekstra kostnadene endringene innebærer.

3.3 Natur og miljø

Endret trasé i Øyridalen kommer ikke i konflikt med registrerte naturtyper eller rødlistede arter. Etter innspill fra Vestland fylkeskommune vil entreprenør ta hensyn til stien i området og eventuelle andre kulturlandskapstrekk under anleggsarbeidene.

Statsforvalter utfordrer Østfold Energi til å vurdere jordkabel over Nilva fra M11, på grunn av trekk-korridor for fugler langs Nilva. Grunnen til at Østfold Energi ikke ønsker jordkabel i kryssing av Nilva fra M11, er at terrenget krever omfattende sprengningsarbeid og flytting av masser i elveløpet. Området er bratt, og preget av fjell, rasmasser og store stein. Østfold Energi vil som avbøtende tiltak montere fugleavvisere på nytt linjestrekk mellom M11 og M11a (vedlegg 6).

På bakgrunn av Statsforvalter sitt innspill om forventede negative virkninger av jordkabel gjennom skogen ved Mo, er traseen lagt helt i kanten av skogbeltet. Dette er et kompromiss, for å unngå å komme innenfor sikringssonene til kulturminne 1 og 2, kun krysse vatningsveite én gang og hensynta jordbruksareal. Det er svært lite av lokaliteten med verdifull rik edelløvskog som berøres. Se figur 3-1.

Figur 3-1: Endret jordkabeltrasé med rød prikket strek vil berøre svært lite av lokaliteten med rik edelløvskog, merket med grønt.

Avbøtende tiltak

- Bruke minimal grøftebredde, for å redusere terrenginngrepene.
- Merke en anleggskorridor gjennom skogen og unngå kjøring utenfor denne, for å felle færrest mulig trær og unngå unødig skade på vegetasjon og jordsmonn.
- Lagre massene utenfor skogen, for å smalne inn anleggssonene. Toppmassene og mellommassene lagres separat, og tilbakeføres i riktig rekkefølge, for å bevare det opprinnelige jordsmonnet og naturlig revegetering.

4. Vedlegg

Nr.	Dokument
1.	Trasekart
2.	Gravdalen Kraftverk i Lærdal kommune - detaljplan for ny 66 kV linje- førebels tilbakemelding etter arkeologisk registrering_okt 2024
3.	Vedtaksbrev om innvilga søknad om dispensasjon for jordkabelgrøft
4.	Gravdalen 66kv linje- kulturminneundersøkelser endra kabeltrase i Øyridalen
5.	Svar - Melding om planendring for 66 kV-leidning - Gravdalen kraftverk - Stuvane i Lærdal kommune
6.	Videre tiltak nedover dalen for å redusere kollisjon med kraftlinje i Råsdalen